

1. Učební osnovy

1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrůznějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce.

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně,

kteřou určuje škola dle svých možností a kterou vymezení ve svém ŠVP podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespoň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimálně úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému předávání informací, vědomostí a prožitků získaných z interakce se světem a se sebou samým, k vyjádření vlastních potřeb a k prezentaci názorů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládnutí základních pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a jejich respektování;
- utváření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunikačních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunikačními partnery;
- tvořivé práci nejen s věcným, ale i s uměleckým textem, jež vede k porozumění významové výstavbě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytváření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytváření návyku individuální četby umělecké a neumělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových preferencí a k citlivému vnímání okolního světa i sebe sama.

1.1.1. Ruský jazyk – další cizí jazyk

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět další CJ vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk v RVP G.

Do obsahu předmětu další cizí jazyk jsou integrována průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova

Časové a organizační vymezení předmětu:

Další cizí jazyk se vyučuje ve čtyřech ročnících pětiletého studia (viz učební plán předmětu).

Výuka cizího jazyka probíhá formou konzultačních hodin. Stěžejním je ale samostudium s využitím všech dostupných prostředků: internet, televize, rozhlas, knihovna, cizojazyčné noviny a časopisy, kurzy cizích jazyků v jazykových školách a pod.

Výuka je realizována v běžných třídách, dle možnosti je umísťována i do jazykových učeben vybavených videem, televizorem, poslechovou technikou, multimediální technikou.

Jazyková výuka, která je založená na komunikaci a způsobu vedení komunikace, nabízí de facto všechny formy realizace vyučovacího procesu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel

- poskytne žákům přehled látky, který budou v průběhu roku probírat, a tím jim umožní sledovat postupný pokrok v učení
- zakotvuje u žáků znalosti z gramatiky a osvojení si jejích pravidel pomocí gramatických tabulek, které žáci sami doplňují, a také pomocí vhodných cvičení, na kterých žáci aplikují své znalosti gramatiky
- představuje novou slovní zásobu pomocí obrazové nápovědy

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává takové úkoly, které vyžadují různé studijní dovednosti
- nabízí žákům texty na jim známá a blízká témata, která souvisí také s jinými předměty
- zadává úkoly, při jejichž realizaci žák využívá osobní počítač s jeho různými praktickými programy a internet jako zdroj informací

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává žákům střídavě různá cvičení k procvičování čtení, psaní, poslechu a mluvení; vede je tak k osvojení si plynulé a efektivní komunikace
- procvičuje jazykové funkce v různých receptivních aktivitách, zejména pomocí poslechů audio-nahrávek rodilých mluvčích a čtením autentických textů
- zařazuje diskuse na aktuální a žákům blízké téma

Kompetence sociální a personální

Učitel

- rozvíjí schopnost žáků vyhodnotit chování lidí, zaujmout stanovisko k problematice či situaci čtením článků popisující skutečnou událost
- představuje jazykové funkce v kontextu příběhu mladých lidí, s nimiž se žák může ztotožnit
- zařazuje diskuse na aktuální a žákům blízké téma
- zařazuje do výuky práci ve dvojicích i v menších skupinkách

Kompetence občanská

Učitel

- seznamuje žáky s kulturou jiných států světa a vhodně volenými otázkami dovede žáky ke srovnání různých kultur a jejich respektování
- využívá situační dialogy v učebnici k diskusi o vztahu mezi osobními zájmy jedince a zájmy širší skupiny

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	0,5	0,5	0,5	0,5
Povinnost (skupina)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)	volitelný (Další cizí jazyk)
Dotace skupiny	0	0	0	0

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Média a mediální produkce
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- **OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Sociální komunikace
- **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:**
 - Žijeme v Evropě

1. ročník – dotace: 0,5

Fonetika	
výstupy	učivo
	- zvuková výstavba slova

Pravopis	
výstupy	učivo
● jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	- zákonitosti vyplývající z psané podoby jazyka pro frázování a intonaci

Gramatika	
výstupy	učivo
● vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života	- rod podstatných jmen se zřetelem k rozdílům proti češtině (lexikálně) - skloňování podstatných jmen typu завод, школа, правило, день, неделя, задание, v rámci frekventovaných syntaktických

Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
● identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace	- postoj, názor, stanovisko – souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba, zákaz, příkaz

<ul style="list-style-type: none"> formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně 	- oblast osobnostní – koníčky, zájmy, názory a postoje k blízkému okolí
průřezová témata	
OSV: SK VMEGS: ŽE MeV: MMP	

2. ročník – dotace: 0,5

Fonetika	
výstupy	učivo
	- místo a intenzita přízvuku

Pravopis	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek 	základní vztahy mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka

Gramatika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů 	- praktické užívání tvarů nejfrekventovanějších sloves se změnou souhlásek typu писать, сказать, ходить v přítomném, minulém a budoucím čase

Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata 	- morální postoje – omluva, odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání - oblast osobní – rodina a její společenské vztahy, přátelé, příbuzní
průřezová témata	
OSV: MVD MuV: ZPSR MeV: MPJV	

3. ročník – dotace: 0,5

Fonetika	
výstupy	učivo
	- slovní přízvuk
Pravopis	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace 	- interpunkce, pravidla u běžných slov
Gramatika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata 	<ul style="list-style-type: none"> jednoduché slovní tvary odchylné tvary podstatných jmen v množném čísle funkční používání sloves pohybu
Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zbarvení promluvy využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů 	<ul style="list-style-type: none"> kratší písemný projev – pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání oblast osobní-život mimo domov: kolej, hotel, domov přátel, okolní krajina; jednoduché vybavení pro sport a zábavu, život na venkově a ve městě, dovolená, svátky
průřezová témata	
OSV: SaS VMEGS: VES MeV: U	

4. ročník – dotace: 0,5

Fonetika	
výstupy	učivo
	- rytmus, intonace
Pravopis	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma 	<ul style="list-style-type: none"> psaní velkých písmen (názvy států, důležité zeměpisné názvy, významné mezinárodní organizace)

Gramatika	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu • využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma 	<ul style="list-style-type: none"> - přídavná jména – skloňování - číslovky – základní, řadové a neurčité - zájmena – osobní, přivlastňovací, ukazovací a tázací – skloňování
Slovní zásoba a tematické okruhy	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení • zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> - kratší písemný projev – osobní dopis, jednoduchý formální dopis, žádost, - oblast společenská – příroda, životní prostředí, kultura, tradice, sport, média
průřezová témata	
<p>OSV: PRVO VMEGS: GPJPD MuV: ZPSR MeV: RMMD</p>	